

170. sz. Egyezmény

a vegyi anyagok munkában történő használatánál fennálló biztonságról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1990. június 6-án hetvenhetedik ülészakára ült össze,

Figyelembe véve az idevágó nemzetközi munkaügyi Egyezményeket és Ajánlásokat, különösen a benzolról szóló 1971. évi Egyezményt és Ajánlást, a foglalkozási eredetű rákról szóló 1974. évi Egyezményt és Ajánlást, a munkakörnyezetről (levegőszennyezés, zaj és rezgés) szóló 1977. évi Egyezményt és Ajánlást, a munkavédelemről szóló 1981. évi Egyezményt és Ajánlást, a foglalkozásegészségügyi szolgálatról szóló 1985. évi Egyezményt és Ajánlást, az azbesztről szóló 1986. évi Egyezményt és Ajánlást és a foglalkozási betegségek jegyzékét, amelyet az 1980-ban vizsgált felül és csatoltak az üzemi balesetek esetén járó juttatásokról szóló 1964. évi Egyezményhez,

Figyelembe véve, hogy a munkavállalók a vegyi anyagok káros hatásaival szembeni védelme fokozza a köz- és a környezet védelmét is;

Figyelembe véve azt, hogy a munkavállalóknak igényük, és egyúttal joguk is van a munkájuk során használt vegyi anyagokra vonatkozó információhoz;

Figyelembe véve azt, hogy alapvető jelentőségű a munka során használt vegyi anyagok okozta betegségek és ártalmak megszüntetése vagy csökkentése azáltal, hogy

- (a) minden vegyi anyagot értékelnek veszélyességük meghatározása céljából,
- (b) a munkáltatók részére rendelkezésre állnak olyan eljárások, melynek révén a szállítóktól felvilágosítást kapnak a munka során alkalmazott vegyi anyagokról, és ezáltal hatékony programok hajthatók végre a munkavállalók védelmére vegyi anyagok jelentette veszélyek ellen,
- (c) a munkavállalóknak felvilágosítást nyújtanak a munkahelyükön alkalmazott vegyi anyagokról és a megfelelő megelőző intézkedésekről, hogy hatékonyan működhessenek közre a védelmi programokban,
- (d) az ilyen programokban a vegyi anyagok biztonságos használatával kapcsolatos irányelveket határoznak meg.

Tekintettel arra, hogy együttműködésre van szükség a Nemzetközi Vegyi Biztonsági Programon belül a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi Programja és az Egészségügyi Világszervezet között, valamint az Egyesült Nemzetek Élelmiszeripari és Mezőgazdasági Szervezetével és az Egyesült Nemzetek Iparfejlesztési Szervezetével, és figyelembe véve az említett szervek által kibocsátott, erre vonatkozó okmányokat, szabályzatokat és irányelveket, és

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a vegyi anyagok munkában történő használatánál fennálló biztonságról, amely kérdés az ülés napirendjének ötödik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Egyezmény formájában adja közre;

a mai napon, 1990. június 25-én elfogadja az alábbi Egyezményt, amely „A vegyi anyagokról szóló 1990. évi Egyezmény” néven idézhető:

I. RÉSZ. HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

1. A jelen Egyezmény a gazdasági tevékenység minden olyan területére vonatkozik, amelyben vegyi anyagokat használnak.

2. Az érdekelt munkaadók és munkavállalók legrepresentatívabb szervezeteivel folytatott konzultáció után, kiértékelve a felmerülő veszélyeket és az alkalmazandó rendszabályokat a jelen Egyezményt ratifikáló tagállam illetékes hatóságai:

- (a) a gazdasági tevékenység egyes ágazatait, vállalatait vagy gyártmányait kizárhatják a jelen Egyezmény vagy annak egyes részei alkalmazása alól, ha:
 - (i) alapvető jellegű, sajátos problémák merülnek fel, és
 - (ii) a nemzeti törvények és gyakorlat nyújtotta általános védelem nem csekélyebb, mint amit az Egyezmény rendelkezéseinek teljes mértékű alkalmazása nyújtana,
- (b) hozzanak intézkedéseket azon bizalmas információk megőrzése érdekében, melyek ismerete egy versenytárs részéről a munkáltató üzleti érdekeit sértené, már amennyiben ez nem veszélyezteti a munkavállalók biztonságát és egészségét.

3. A jelen Egyezmény nem vonatkozik az olyan árucikkekre, amelyek normálisan és ésszerűen előre látható használati feltételek mellett nem teszik ki a munkavállalókat veszélyes vegyi anyag hatásának.

4. A jelen Egyezmény nem vonatkozik élő szervezetekre, de vonatkozik az élő szervezetekből származó vegyi anyagokra.

2. cikk

A jelen Egyezmény szempontjából-

- (a) a "vegyi anyagok" kifejezés akár természetes, akár szintetikus vegyi elemeket és vegyületeket, valamint ezek keverékeit jelenti,
- (b) a "veszélyes vegyi anyag" kifejezés bármely vegyi anyagot jelent, amely a 6. cikkel összhangban veszélyesnek tekintendő, vagy amelynek veszélyes vegyi anyag voltáról megfelelő információ áll rendelkezésre;
- (c) a "vegyi anyagok munkában történő használata" minden olyan tevékenységre vonatkozik, amely által a munkavállaló vegyi anyag hatásának van kitéve, ideértve
 - (i) vegyi anyagok előállítását;
 - (ii) vegyi anyagok kezelését;
 - (iii) vegyi anyagok tárolását;
 - (iv) vegyi anyagok szállítását;
 - (v) vegyi hulladék elhelyezését és kezelését;

- (vi) munkatevékenység során keletkező vegyi anyagok kibocsátása;
 - (vii) vegyi anyagok berendezéseinek és tartályainak karbantartását, javítását és tisztítását.
- (d) a "gazdasági tevékenységi ágazatok" mindazon ágazatokat jelenti, amelyben munkavállalókat alkalmaznak, beleértve a közszolgálatot is,
 - (e) az "árucikk" kifejezés olyan tárgyat jelent, amely meghatározott alakját vagy kialakítását a gyártás során nyeri, vagy amely természetes alakjában van, és amelynek ilyen formában történő használata részben vagy egészben alakjától vagy kialakításától függ;
 - (f) a "munkavállalók képviselői" kifejezés olyan személyeket jelöl, akiket a nemzeti jog vagy gyakorlat a munkavállalók üzemi képviselőiről szóló 1971. évi Egyezményével összhangban ilyenként ismer el.

II. RÉSZ. ÁLTALÁNOS ELVEK

3. cikk

Az érintett munkaadók és munkavállalók legrepresentatívabb szervezeteivel konzultálni kell a jelen Egyezmény rendelkezéseinek érvényre juttatását szolgáló intézkedésekről.

4. cikk

A nemzeti körülmények és gyakorlat figyelembe vételével és a munkaadók és munkavállalók legrepresentatívabb szervezeteivel konzultálva, minden tagállamnak következetes politikát kell kialakítania, végrehajtania és időnként felülvizsgálnia a vegyi anyagok munkában történő használatánál fennálló biztonság tekintetében.

5. cikk

Az illetékes hatóságnak munkavédelmi indokok alapján legyen joga arra, hogy bizonyos veszélyes vegyi anyagok használatát megtiltsa vagy korlátozza, vagy az ilyen vegyi anyagok használatba vétele előtt előzetes bejelentést és engedélyezést kössön ki.

III. RÉSZ. BESOROLÁS ÉS KAPCSOLÓDÓ INTÉZKEDÉSEK

6. cikk

BESOROLÁSI RENDSZEREK

1. A nemzeti vagy a nemzetközi szabványokhoz igazodóan az illetékes hatóság, vagy egy általa jóváhagyott vagy elismert testület alakítson ki olyan rendszereket valamint speciális ismérveket, amelyek alkalmasak valamennyi vegyi anyag természetes, az egészséget és fizikai épséget fenyegető veszélyességének típus és mérték szerinti besorolására, valamint a vegyi anyag veszélyességének meghatározásához szükséges információ helytállóságának kiértékelésére.

2. Két vagy több vegyi anyagból álló keverék veszélyes tulajdonságai az alkotó vegyi anyagok természetes veszélyességének értékelése alapján határozhatók meg.

3. Szállítás esetére az említett rendszerek és ismérvek vegyék figyelembe az Egyesült Nemzeteknek a veszélyes áruk szállítására vonatkozó Ajánlásait.

4. A besorolási rendszereket és alkalmazásukat fokozatosan bővíteni kell.

7. cikk

CÍMKÉZÉS ÉS JELÖLÉS

1. Minden vegyi anyagot, azonosításuk érdekében, jelöléssel kell ellátni.

2. A veszélyes vegyi anyagokat ezen felül, a munkavállalók számára könnyen érthető módon, címkével kell ellátni, hogy elegendő információ álljon rendelkezésre besorolásuk, veszélyességük és a betartandó biztonsági óvintézkedések tekintetében.

3. (1) A jelen cikk 1. és 2. bekezdése szerinti jelölésre vagy címkézésre vonatkozó követelményeket az illetékes hatóság, vagy az illetékes hatóság által elismert vagy jóváhagyott testület állapítsa meg, a nemzeti vagy nemzetközi szabványoknak megfelelően.

(2) Szállítás esetében ezek a követelmények vegyék figyelembe az Egyesült Nemzetek veszélyes áruk szállítására vonatkozó Ajánlásait.

8. cikk

ADATLAPOK A VEGYI BIZTONSÁGRÓL

1. A veszélyes vegyi anyagok esetében olyan vegyi biztonsági adatlapokat kell a munkáltatók rendelkezésre bocsátani, melyek azok azonosságára, szállítójára, besorolására, veszélyességére, a biztonsági rendszabályokra és a vészhelyzeti intézkedésekre vonatkoznak.

2. A vegyi biztonsági adatlapok összeállítására vonatkozó ismérveket az illetékes hatóságnak, vagy általa jóváhagyott vagy elismert testületnek kell összeállítania, a nemzeti vagy nemzetközi szabványoknak megfelelően.

3. A vegyi anyag biztonsági adatlapján a vegyi anyag azonosítása céljából szereplő vegyi vagy közönséges elnevezés legyen azonos a címkén alkalmazott névvel.

9. cikk

A SZÁLLÍTÓ CÉGEK FELELŐSSÉGE

1. A vegyi anyagok szállítói, legyenek akár gyártók, importőrök vagy elosztók kötelesek biztosítani, hogy:

- (a) az ilyen vegyi anyagok legyenek a 6. cikk szerint besorolva tulajdonságaik ismerete és a rendelkezésre álló információ felkutatása alapján, vagy az alábbi 3. bekezdésnek megfelelően, legyenek kiértékelve;
- (b) az ilyen vegyi anyagok, azonosításuk érdekében, legyenek megjelölve, összhangban a 7. cikk 2. bekezdésével;
- (c) az általuk szállított veszélyes vegyi anyagok legyenek címkével ellátva, összhangban a 7. cikk 2. bekezdésével;

(d) vegyi biztonsági adatlapok készüljenek az ilyen veszélyes vegyi anyagokról, összhangban a 8. cikk 1. bekezdésével, és ezeket bocsássák a munkáltatók rendelkezésére.

2. A veszélyes vegyi anyagok szállítói gondoskodjanak arról, hogy minden esetben, amikor új munkavédelmi információ válik elérhetővé, a címkéket és a vegyi biztonsági adatlapokat vizsgálják felül és biztosítsák a munkáltatók részére, összhangban a nemzeti joggal és gyakorlattal.

3. A 6. cikknek megfelelő módon még be nem sorolt vegyi anyagok szállítói azonosítsák és a rendelkezésre álló információ kutatása révén értékeljék az általuk forgalmazott vegyi anyagokat veszélyes voltuk megállapítása érdekében.

IV. RÉSZ. A MUNKÁLTATÓK FELELŐSSÉGE

10. cikk

AZONOSÍTÁS

1. A munkáltatók biztosítsák, hogy a munka során használt vegyi anyagok a 7. cikk követelményei szerint címkével vagy jelöléssel legyenek ellátva és a 8. cikk követelményei szerinti vegyi biztonsági adatlapok készüljenek és azok a munkavállalók és képviselőik rendelkezésére álljanak.

2. A 7. cikk követelményei szerint címkével vagy jelöléssel, vagy a 8. cikk követelményei szerint vegyi biztonsági adatlappal el nem látott vegyi anyagokat átvevő munkáltatók a forgalmazótól vagy egyéb ésszerűen rendelkezésre álló forrásból szerezzék be az idevágó információkat; és az ilyen információ beérkezéséig a vegyi anyagokat nem használhatják.

3. A munkáltatóknak biztosítaniuk kell, hogy csak a 6. cikknek megfelelően besorolt, vagy a 9. cikk 3. bekezdésnek megfelelő módon azonosított és értékelt, és a 7. cikknek megfelelő módon címkével vagy jelöléssel ellátott vegyi anyagokat használjanak fel és a használat során minden szükséges óvintézkedést foganatosítsanak.

4. A munkáltatók kötelesek vezetni a munkahelyen használt veszélyes vegyi anyagok nyilvántartását, amelyek utalnak a megfelelő vegyi biztonsági adatlapokra. Ezt a nyilvántartást a munkavállalók és képviselőik számára hozzáférhetővé kell tenni.

11. cikk

VEGYI ANYAGOK SZÁLLÍTÁSA

A más tartályba vagy berendezésbe történő szállításánál a munkáltatóknak gondoskodniuk kell a tartalom olyan megjelöléséről, hogy az által a munkavállalók tudomást szerezzenek a vegyi anyagok azonosságáról, a használatukkal járó bármely veszélyről és a betartandó biztonsági rendszabályokról.

12. cikk

EXPOZÍCIÓS VESZÉLY

A munkáltatók kötelesek-

- (a) biztosítani, hogy az expozíciós határértéket vagy más, a munkakörnyezet értékelésére és ellenőrzésére vonatkozó kritériumokat meghaladó mértékben a munkavállalók ne legyenek kitéve a vegyi anyagok hatásának, melyeket a nemzeti vagy a nemzetközi szabványokhoz igazodóan az illetékes hatóság, vagy egy általa jóváhagyott vagy elismert testület alakít ki;
- (b) értékelni, hogy a munkavállalók mennyire vannak kitéve veszélyes vegyi anyagok hatásának;
- (c) a munkavállalók veszélyes vegyi anyagoknak való kitétségét követni és nyilvántartani, amikor ez biztonságuk és egészségük megőrzése érdekében szükséges, vagy ha az illetékes hatóság ezt előírta;
- (d) biztosítani, hogy a munkakörnyezetre és a veszélyes vegyi anyagokat használó munkavállalók kitétségére vonatkozó nyilvántartásokat az illetékes hatóság által előírt időtartam alatt megőrizték valamint a munkavállalóknak, valamint képviselőiknek hozzáférhetővé tegyék.

13. cikk

ÜZEMI ELLENŐRZÉS

1. A munkáltatók kötelesek a vegyi anyagok munka közbeni használatából eredő veszélyeket felmérni és az ilyen veszélyek ellen a munkavállalókat megfelelő intézkedésekkel megvédeni, úgymint:

- (a) vegyi anyagoknak olyan módon történő megválasztása, amellyel a kockázat kiküszöbölhető vagy minimumra csökkenthető;
- (b) a technológiának oly módon történő megválasztása, amellyel a kockázat kiküszöbölhető vagy minimumra csökkenthető;
- (c) megfelelő műszaki ellenőrzési intézkedések alkalmazása;
- (d) a kockázatot kiküszöbölő vagy minimumra csökkentő munkarendszerek és gyakorlat bevezetése;
- (e) megfelelő foglalkozásegészségügyi intézkedések bevezetése;
- (f) ahol a fenti intézkedések megtétele nem elégséges, személyi védőfelszerelésnek és védőruházatnak a munkavállaló számára költségmentesen történő beszerzése és megfelelő karbantartása, valamint ezek használatát biztosító intézkedések megtétele.

2. A munkáltatók kötelesek-

- (a) a veszélyes vegyi anyagoknak való kitétséget korlátozni, hogy a munkavállalók biztonságát és egészségét megvédjék;
- (b) elsősegély nyújtását biztosítani;
- (c) vészhelyzetek kezelésére intézkedéseket előíranyozni.

14. cikk

ELHELYEZÉS

A feleslegessé vált veszélyes vegyi anyagokat és az üres, de esetleg még veszélyes vegyi anyagok maradékát tartalmazó tartályokat úgy kell kezelni vagy elhelyezni, hogy a

biztonságot és egészséget és a környezetet fenyegető kockázatot kiküszöböljék vagy minimumra csökkentsék, összhangban a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal.

15. cikk

INFORMÁCIÓ ÉS KÉPZÉS

A munkáltatók kötelesek-

- (a) tájékoztatni a munkavállalókat a munkahelyen alkalmazott vegyi anyagok expozíciós hatásával kapcsolatos veszélyekről;
- (b) tájékoztatni a munkavállalókat arról, hogy milyen módon érhető el és alkalmazható a címkéken és vegyi biztonsági adatlapokon nyújtott információ;
- (c) a vegyi biztonsági adatlapokat, a munkahelyre jellemző információkkal együtt, felhasználni a munkavállalóknak szóló, alkalmasint írásbeli tájékoztatás alapjaként;
- (d) a munkavállalókat folyamatosan képezni a vegyi anyagok munkában történő használatánál fennálló biztonság érdekében követendő eljárásra és gyakorlatra.

16. cikk

EGYÜTTMŰKÖDÉS

Kötelezettségeik teljesítése során a munkáltatók, a vegyi anyagok munkában történő használatánál fennálló biztonsággal összefüggésben, a lehető legszorosabban működjenek együtt a munkavállalókkal vagy képviselőikkel.

V. RÉSZ. A MUNKAVÁLLALÓK KÖTELESSÉGEI

17. cikk

1. A munkavállalók a lehető legszorosabban működjenek együtt munkáltatóikkal, amikor azok a vegyi anyagok munkában történő használatánál fennálló biztonsággal összefüggésben kötelezettségeiknek tesznek eleget, és tartsák be a vegyi anyagok munkában történő használatánál fennálló biztonsággal kapcsolatos valamennyi eljárást és gyakorlatot.

2. A munkavállalók tegyenek meg minden ésszerű lépést, hogy a vegyi anyagok munkában történő használatából eredő, önmagukat vagy másokat fenyegető kockázatot megszüntessék vagy minimumra csökkentsék.

VI. RÉSZ. A MUNKAVÁLLALÓK ÉS KÉPVISELŐIK JOGAI

18. cikk

1. A munkavállalóknak jogukban áll, hogy kivonják magukat a vegyi anyagok munkában történő használatából származó veszélyek alól, ha kellő alappal feltételezhetik, hogy biztonságukat vagy egészségüket küszöbön álló és súlyos kockázat fenyegeti, és erről felettesüket haladéktalanul kötelesek értesíteni.

2. Azokat a munkavállalókat, akik az előző bekezdésben foglalt rendelkezések értelmében kivonják magukat a veszély alól, vagy a jelen Egyezmény alapján bárminő egyéb jogaikat gyakorolják, meg kell védeni a jogtalan következményektől.

3. Az érintett munkavállalóknak és képviselőiknek joguk van-
- (a) a munka során használt vegyi anyagok azonosítására, ezek veszélyes tulajdonságaira, a megelőző rendszabályokra, betanításra és képzésre vonatkozó információra;
 - (b) a címkéken és jelöléseken szereplő információra;
 - (c) a vegyi biztonsági adatlapokra;
 - (d) a jelen Egyezmény értelmében megőrzött bármely egyéb információra.

4. Ha valamely vegyi keverék egy alkotóeleme azonosításának a versenytárs tudomására jutása a munkáltató üzleti érdekeire káros lehet, a munkáltató a fenti 3. cikkben követelt információ szolgáltatásánál ezen azonosítást illetően, az illetékes hatóság által az 1. cikk 2 (b) bekezdés szerint elfogadott módon, védelemmel élni.

VII. RÉSZ. AZ EXPORTÁLÓ ORSZÁGOK FELELŐSSÉGE

19. cikk

Ha valamely exportáló tagállamban az összes vagy egyes veszélyes vegyi anyagok használata a munkavédelmi okokból kifolyólag tilos, ezt a tényt, az indokokkal együtt az exportáló tagállam minden importáló tagállammal ismertetni tartozik.

20. cikk

A jelen Egyezmény hivatalos ratifikációit a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni nyilvántartásba vétel céljából.

21. cikk

1. A jelen Egyezmény a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamai közül csak azokra nézve kötelező, amelyeknek ratifikációit a főigazgató nyilvántartásba vette.

2. Az Egyezmény azon időponttól számított tizenkét hónap múlva lép hatályba, amikor két tagállam részéről történt ratifikációt a főigazgató nyilvántartásba vette.

3. A továbbiakban a jelen Egyezmény minden tagállamra nézve tizenkét hónappal azon nap után lép hatályba, amelyen a tagállam ratifikációját nyilvántartásba vették.

22. cikk

1. A jelen Egyezményt ratifikáló tagállam a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával egy nyilvántartásba vétel céljából közölt nyilatkozat útján mondhatja fel az Egyezmény első hatályba lépésének időpontjától számított tíz év elteltével. Az ilyen felmondás a nyilvántartásba vételét követő egy év elteltével válik hatályossá.

2. Az a tagállam, amely a jelen Egyezményt ratifikálta, és amely az előző bekezdésben említett tíz éves időszak lejártá utáni egy éven belül nem él a jelen cikkben biztosított felmondási jogával, újabb tíz éves időszakra kötelezettségben marad. Ezt követően minden tíz év elteltével mondhatja fel a jelen Egyezményt a jelen cikkben előírt feltételek szerint.

23. cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet valamennyi tagállamát köteles értesíteni a Szervezet tagállamai által vele közölt valamennyi ratifikálás illetve felmondás nyilvántartásba vételéről.

2. A főigazgató a második ratifikáció nyilvántartásba vételéről küldött értesítésével egyidejűleg felhívja a Szervezet tagállamainak a figyelmét az Egyezmény hatályba lépésének időpontjára is.

24. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója az előző cikkek rendelkezéseivel összhangban nyilvántartásba vett ratifikációkat és felmondásokat az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. cikke szerint valamennyi részletükben nyilvántartásba vétel céljából megküldi az Egyesült Nemzetek főtitkárának.

25. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa az általa szükségesnek ítélt időpontokban jelentést terjeszt az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, kívánatos-e a Konferencia napirendjére tűzni az Egyezmény részleges vagy teljes módosításának kérdését.

26. cikk

1. Ha a Konferencia a jelen Egyezményt részben vagy egészében módosító új Egyezményt fogad el, az új Egyezmény eltérő rendelkezése hiányában-

- (a) az új módosító Egyezmény valamely tagállam által történő ratifikálása, tekintet nélkül a fenti 22. cikk rendelkezéseire, *ipso jure* magában foglalja a jelen Egyezmény azonnali felmondását, amennyiben és amikor az új módosító Egyezmény hatályba lép;
- (b) az új módosító Egyezmény hatályba lépésekor lezárul a jelen Egyezmény ratifikálásának lehetősége a tagállamok előtt.

2. A jelen Egyezmény jelenlegi formájában és tartalmával mindenképpen érvényben marad mindazon tagállamokra nézve, amelyek a jelen Egyezményt ratifikálták, de a módosító Egyezményt nem.

27. cikk

A jelen Egyezmény szövegének angol és francia változata egyaránt hiteles.

